

լով՝ ակռաները աւելի խորը մտնեն :
 (ատ տեղ փորձով տեսեր են որ
 ցորենի արտը գարնան տափանելը
 շատ օգտակար է , նմանապէս վար-
 սակն ալ՝ ծլելէն ետքը : Մերիկայի
 մէջ ցորենին վրայէն երկրթէ գլանմը
 կանցընեն . աս գլանին ետեւէն շրջ-
 թայով կապած են երկու թեթեւ տա-
 փաններ . քանի որ ան երկրթէ գլա-
 նը հողին կոշտերը կրփրչոյն , ետեւի
 տափաններն ալ կրկակղցընեն հողը ,
 և հունտը հողին մէջ ծածկելով կը-
 շտկեն :

Երբոր երկիրդ ատենին փորես ու
 հերկես , հողը բաւական կրկակղ-
 նայ . բայց երբեմն խոշոր կոշտեր կը-
 մնան , որ չորնալով խիստ կրկարծա-
 նան , ու բան չեն բուսցընէր : Եւ կոշ-
 տերը փշրելու համար կըգործածուի
 գլանաձև ու փշոտ կամ գամոտ տա-
 փան մը . միայն դիտելու է որ անձ-
 րեային եղանակի մէջ ըլլայ աս գոր-
 ծողութիւնը : (ը) Է որ հողը աւազոտ
 ու թեթեւ է , ան ատեն պէտք է հուն-
 տերը քիչ մը խոր ցանել , կամ վըա-
 նին հող դիզել :

Հողը գէշ խոտերէն մաքրելու հա-
 մար տափանը բաւական չէ , պէտք է
 նաև երկթանի բրիչով՝ և տրմուխով՝
 գետնին երեսը փորել , ու ան խոտերը
 զատել . կրնաս նաև երկրթէ կամ
 փայտէ ակռայ ունեցող տափան ալ
 գործածել . ետքը խոտերը տեղ տեղ
 կըդիզես կայրես , մոխիրն ալ կըցը-
 րուես . առանց ասոր գէշ խոտերով
 լեցուած արտ մը մաքրելը շատ դը-
 ժուար է : Երկրի մը բոլորովին շիփ-
 շիտակ ու դուր ըլլալը օգտակար
 չէ . մանաւանդ երբոր թաց երկիր է .
 բայց գետնին խորտուբորտը շտ-
 կելն ու անկէ ետքը հերկելը շատ դի-
 ըին ու աղէկ է : Եւ բանիս համար մաս-
 նաւոր գործիք մը կայ որ մեծ աղբիւ-
 սանի՝ ձևով է . ետեւի դին երկու կոթ-
 ունի հրելու . երկու կողմէն ալ շրջ-
 թաններ կապած են՝ որոնց ձի կամ էշ

մը կըլըծեն ու կըքաշեն . անով երկրին
 բարձր տեղուանքը գործիքին տա-
 կի սուր եզերքովը կըկտրուին , ու
 աւելորդ հողերը մէջը կըլեցուին , որ
 ետքը կըտարուին կըթափուին երկ-
 րին ցած տեղերը :

Սոյն ախոռն մէջ երկրագործին ու պար-
 փէպանին ընելիքը :

ՏԱՐԻՈՅՆ ամէնէն աղուոր ու զը-
 ւարթ ամիսը կրնանք սեպել մայիսը .
 երկրագործին ու պարտիզպանին ալ
 մի միայն աշխատելու ժամանակ : Եր-
 կրագործը պէտք է հիմա ցանէ մըրա-
 ցորենը , և առջի ամսէն ցանածներուն
 արմատին տակը հողով լեցընէ , որ
 տաքուէ չփնասուին , մանաւանդ երբ-
 որ երկիրը սաստիկ չոր է . խոնաւ եր-
 կիրներու մէջ աս բանս հարկ չըլլար :
 Պէտք է ցանէ կանեփն՝ ու կտաւատը՝,
 և գարնան ոլոռը՝ . կրնայնորէն ցանել
 սիսեռ , լուբիա , բակլայ ու վարունդ՝ ,
 ձմերուկ , սեխ , ու կաղամբ . յուլիս
 ու օգոստոս ամսու մէջ ուտուելու աղ-
 ցաններու՝ հունտն ալ հիմակուց ցա-
 նելու է . կարմիր բանձարներուն տե-
 դուանքը փոխելու է որ առատ սը-
 նունդ առնելով՝ արմատնին աւելի
 մեծնայ : Եւ բարձր դիրքերու մէջ կրնաս
 շագանակի՝ պատուաստ՝ ընել . և թէ
 որ առաջուց պատուաստածներ ու-
 նիս , անոնց աւելորդ ճիւղերը պէտք
 է յօտես : (ը) ու թի տերեւ ալ ծախել
 ուղողը՝ աս ամսէն ինչուան յունիսի
 վերջերը կրնայ տերեւները փրցընել .
 բայց անկէ ետքը փրցընելը ծառին
 փնաս կուտայ : Եւ ամսուս մէջ յօտե-
 լու է նաև թուզն ու նարինջը :

Եւնդանիներ պահող երկրագործը
 պէտք է կովերն ու եզները արձակ

Թողու, ունայի որ միշտ կանաչ խոտ
ըլլայ կերածնին, որպէս զի կաթեր-
նին առատ ըլլայ, ու պանիր և կա-
րագ շինելու յարմար գայ: Ախար-
ները կրնայ խուզել՝ եղանակին բա-
րեխառնութեանը նայելով. հաւերն
ալ գիրցընելու ժամանակն աս է:
Երամին ու մեղուին վրայ մասնա-
ւոր հոգ տանելու է աս ամսուս
մէջ:

Երազիկ նայողը ձմեռնոցին տուն-
կերը դուրս հանէ, ու անոնց չոր-
ցած ձիւղերը յօտէ. Թաղարներուն
մէջի եղած հողը Թէ որ շատ հին է՝
փոխէ. չէ նէ մէջը փշրած աղբ խառ-
նէ: Սեխակներուն՝ բացուելու ա-
տենը կոկոնին էն վրայի կարծր կըծե-
պը կտրելու է, ուն զի ծաղիկը դիւրաւ
բացուի, ու խոշոր և աղուոր մեծնայ:
Վարնան ու աշնան ծաղկները տըն-
կածիդ պէս պէտք է մէկէն ջուր տաս
անոնց, ետքն ալ երբոր հարկաւոր է՝
չինայես: Ար և իցէ ծաղկի հունտն
ալ հասածին ու չորցածին պէս՝ պէտք
է ժողվել ու պահել, որպէս զի իրենք
իրենց մնալով՝ խառնաբնդոր ասդիս
անդին չցանուին չիցրուին: Եւ ամ-
սուս վերջերը յակինթի՝ ու կակաչի՝
սոխերը և ուրիշ կաղաբոյսերը՝ պէտք
է գետինը փորելով դուրս հանել,
որպէս զի երթալով գետնին խորերը
չմտնեն ու չկորսուին: Սեխակները
երբոր ծաղիկ կըբանան՝ պէտք է զա-
նոնք շուք տեղ մը դնել որ անձրեւէն
արեւէն գոյներնին չնետեն:

1 Գարաբիւ: 2 Սիւմգիւ: 3 Լուս:

4 Կաղաբոյս կըսուին ան տեսակ բոյսերը, որոնց
արմատը սոխ է, ու հունտին տեղը սոխը բաժնե-
լով կըբազմանան. ինչպէս են յակինթը, կակաչը,
ֆուլիան, շուշանը (զամպագ) ևն:

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս ճանչնալու է Լեռնաւոր սոսնիք,
ու Թէ որ Դէլ Լեռնաւոր սոսնի կերեր է՝
Ինչ Դէլ պիտի ընէ:

ԱՍ անգամ ուշատեղ կըլսուին
Թունաւոր սունկերէն՝ առաջ եկած
վտանգները. և գէշը աս է որ քիչ
մարդ կայ սունկին աղէկը ճանչցող,
կի՞ գէշ սունկէն առաջ եկած վտանգ-
ներուն դեղը գիտցող. անոր համար
մենք հոս քանի մը ընդհանուր գի-
տելիքներէն ետքը, դնենք Թէ աղէկ
սունկը Թունաւորէն ինչպէս որոշելու
է, և Թէ որ փորձանք մը պատահի՝
ինչ ճար ընելու է:

Ա. Երբոր մէկը ստոյգ չգիտեր
Թէ իր ժողված սունկը աղէկ է Թէ
գէշ, լաւ է որ ամենեւին չուտէ. իսկ
Թէ որ ուզէ ուտել, պէտք է ան տե-
սակը միայն ուտէ՝ որուն որ աղէ-
կու Թիւնը շատ ատենէ՝ ի վեր փոր-
ձով տեսնուած ու հաստատուած է:

Բ. Վայելու է որ միայն ան մար-
դիկներէն գնուի սունկը, որոնք որ
սովորաբար կըծախեն, ու աղէկը գէ-
շը կըճանչնան. և աւելի աղէկ է վա-
ճառանոցէն՝ գնելը, որովհետեւ ամե-
նուն աչքին դիմացն ըլլալով, Թէ որ
մէջը գէշն ալ կայ՝ ճանչցողին աչքին
կըզարնէ, ու գնողը կըզգուշանայ:

Գ. Ար և իցէ տեսակն ալ ըլլայ,
նայելու է որ Թարմ ու մատղաշ ըլ-
լայ. վասն զի որչափ որ մեծնայ սուն-
կը՝ կըգէշնայ:

Դ. Երբ տեսակ սունկ ամենեւին
պէտք չէ ուտել, բայց եթէ վարպետ
բուսաբանի մը քննութեամբ. ուրիշ
որ և իցէ մարդու խօսքին պէտք չէ
դիւրաւ հաւատալ:

Ե. Արջապէս նայելու է որ միշտ
քիչ ուտուի՝ Թէպէտեւ աղէկ տեսակն
ալ ըլլայ: Եւ ամէն զգուշութիւննե-